

מענינא דפרשא

ויקהל התשע"ד

מראות הצובאות

מדוע באו הנשים לתרום עם בעליהם?

משום שאיש אסור להסתכל במראה מדין "לא ילבש", כנאמר בשולחן ערוך (יו"ד סי' קנו ס"ב): "אסור לאיש להסתכל במראה, משום 'לא ילבש גבר', אלא אם כן משום רפואה, כגון שחושש בעיניו, או שמספר עצמו, או אם מסתפר מן העובד כוכבים בינו לבינו. וכדי ליראות אדם חשוב, מותר לראות במראה". (וגדרי העניין, לגבי ההיתר לראות במראה, נתברר בשו"ת אגרות משה יו"ד ח"ב סי' ס"א, ובשו"ת שרידי אשכ"ב סי' מא.)

וכיון שהוא דבר השייך רק לנשים, (ויעוי' בשו"ע חו"ב סי' רמז ס"א דכתב שיש דברים המיוחדים לנשים לבדם ואינם שייכים לאנשים) לכך לא הוצרכו להסכמת בעליהן!

עוד שמעתי לבאר משם ה"אמרי חיים" מו"זינץ זצ"ל, שכל התקנה שהאשה לא תתן משלה – הוא משום שבעלה זנה ומפרנסה, ולכך, משום איבה אסור לאשה לתת משלה (עי' גיטין ע"ז ע"ב ברש"י ד"ה שומעין לו), אבל כאן במדבר שהקב"ה הוא זן ופרנס את ישראל, ולא הבעל, לכן – היה מותר לנשים לתת אף ללא רשות בעליהם, ולא היה מקום לחשוש לאיבה!

כשבאו ישראל לתרום לנדבת המשכן במדבר נאמר בהם (לה כב), "ויבואו האנשים על הנשים". ופירש"י: "על הנשים – עם הנשים וסמוכין עליהן".

ובספורנו כתב: "ויבואו האנשים על הנשים – עם הנשים המתנדבות באו האנשים שלהן להסכים בנדבה, כדי שיקבלו הגבאים מהן, שאין מקבלים מן הנשים אלא דבר מועט". (והוא כדברי הגמרא בבא קמא קיט א ע"י"ש)

והנה, כשבאו הנשים לתרום לעשיית הכיור (שם לח ח) כתיב "ויעש את הכיור נחשת ואת כנו נחשת במראות אשר צבאו פתח אהל מועד".

ויש להתבונן, מדוע כשתרמו הנשים את המראות הצובאות לא באו הבעלים, ואדרבה – משמע שהנשים המה צבאו לבדן על פתח אהל מועד, והכיצד נטלו מהן הגבאים את המראות הצובאות ללא רשות בעליהן?

ומרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א כתב לבאר (בטעמא דקרא), דשונה מראות הצובאות משאר דברים שנתרמו למשכן, שהרי מראה הוא דבר המיועד לאשה לבדה,

מדוע נעשה הכיור דווקא ממראות?

ממראות דווקא, וז"ל: "ויש מפרשים דלכך נעשה הכיור ממראות, לפי שהכהן המקריב

בספר "מושב זקנים" לבעלי התוס', כתב הסבר נפלא בטעם הדבר שנעשה הכיור

וצ"ל האשה) עומדת אצל הכיור ומסתכלת בו והכהן מסתכל בכיור ומכירה". (וכמו"כ בפ"י הטור ובריקאנטי).

את קרבנה של אשה היה צריך להקריבה לשמה, ואסור להסתכל בפניה, ולכך נעשה הכיור כמו מראה - הנשים (נראה שהוא ט"ס

האם מותר להסתכל באשה ע"י מראה?

הביאה קרבנה, והמה לא ידעו ולא יבינו תוכן ועומק כונתו, ושכך הוא מצותו, ויבוא עי"ז להקל בהסתכלות בנשים.

ע"כ השכיל בחכמתו יתברך שמו בתורתו שצוה באשה להסתכל רק במראות הצובאות - ובאמת יסתכל בפניה כנזכר ע"י המראה. וכיון שהוא מצותו בכך ליכא למיחש להרהורא בכהן במקום הקודש, והעומדים בעזרה לא יראוהו מסתכל באשה כלל רק במראות הצובאות ולא ירגישו, ולא ליפוק מיניה חורבא כלל ונכון".

ויש להבין, אם אסור להסתכל בפניה של אשה, מה ההיתר להסתכל בה באמצעות הכיור, וכי מצוה שמותר להסתכל באשה באמצעות מראה?

ומצאתי שעמד בזה בשו"ת "מנחת אלעזר" (ח"ג סי' כה) וביאר, וז"ל: "קשה דאם כן יסתכל בפניה ממש ומה תועלת המראה?

וי"ל כיון שלביהמ"ק באים אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ללמוד דרכי ה' ומצותיו, וכשיראו העולם ופרחי כהונה העומדים סביביו כי הכהן מסתכל בפני אשה בעת

מדוע צריך להביט בפני מביא הקורבן?

והשיב דבתמונה מותר ובמראה אסור. ולפי"ז לא ירוויח כלום שרואה מראה האשה במראות הכיור שג"ז אסור וצ"ע. ע"כ דברי מרן הגר"ח שליט"א.

ואולי אפשר, עפ"י מה שכתב בספר ליקוטי תורה למהרח"ו (פרשת ויקהל): "הנה בשעת הקרבת הקרבן ה' הכהן מכיר בפניו מקום שפגם ובמחשבתו וה' מנקה אותו מחטאו, ובאשה שאסור להסתכל בפני הביא אותה לפני הכיור שעשו במראות הצובאות, ורואה שם צורתה ומכיר במחשבתה וה' מנקה חלאתה".

ויתכן, דאף שמן הדין אין צריך להסתכל באשה, אך בכדי לנקות את רושם החטא לגמרי, לכך צריך גם להסתכל בפניה כדי להכיר פגמה.

והנה, על עצם העניין, שהכהן צריך להסתכל בפני האשה - תמה מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א וז"ל (דרך חכמה הל' בית הבחירה פ"ז בביה"ל ד"ה ולכפרה): וצ"ע, דאטו הכהן צריך להכירה בפניה, ולא סגי שיאמר לשם פלונית או שיאמר לשם בעליו מי שהוא? (וכדתנן בזבחים ע"ח ב' זה יקרב לשם מי שהוא וזה יקרב לשם מי שהוא, ובריש זבחים מסיק דאפי' סתמא נמי כשר ור' יוסי ס"ל שם דתקנו רבנן דלא לימא לשמה דילמא אתי לומר שלא לשמה) ואפי' בעדי קידושין א"צ להכירה בפנים (כמ"ש הפ"ת אה"ע סי' ל"א סק"ה בשם מהרי"ט).

וכן פסק מרן החזו"א, עוד שמעתי שנשאל מרן זצ"ל אם מותר לקרות ק"ש נגד ערוה שרואין במראה או בתמונה